

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historiae ecclesiasticae saeculi ... XVI supplementum

Fecht, Johann

Francofurti et Spirae, 1684

VD17 VD17 3:315948Z

LXXV.

[urn:nbn:de:bsz:31-122751](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122751)

Nobilissimus vir, Franciscus Cunradus à Sickingen, humanissime me exanimadverti. Ex variis sermonibus de religione ipsius insignem pietatem exposito infidiis adversariorum figerem sedem. Ac quia intelligebam, Palatinum Electorem varias lites movere nobili, & quasi prætextum quendam indignationis studiose quærere, visum est mihi declinandum esse istam suspicionem, quasi in Electoris odium & invidiam me foveret nobilis. Cætera ex Domino Laurentio cognosces.

Cum has parasset literas, venit ad has nondinas D. Illyricus, qui refert, Nobilissimum virum Wolfgangum à Köteritz, consiliarium Principis Wolfgangi, ad se scripsisse, ut mecum ageret, ne operam meam cuiquam addicerem, ante Paschatos festum. Spem enim esse, me vocatum iri à Duce Bipontino. Doct. Petrus Brem, rediens ex Aula Wolfgangi, per Bibliopolam Jenensem simile quid mihi significari iussit. Literæ autem Köteritzii ad Illyricum hac de re inclusæ literis Illyrici, ad me, Argentinam missæ sunt.

Quod si igitur ad tuas manus pervenerunt, quæso da operam, ut per homines fidos huc transmittantur. Si etiam tuo testimonio vocationem apud Ducem Wolfgangum promovere potes, quæso, ne graveris. Vel si quid à Köteritzio intellexisti, communica.

Austriacorum responsum adhuc expecto: Tuum etiam impertire consilium. Existimo te ex Wolfgango Köteritzio per literas cognoscere posse, an qua isthic certa sit spes de me vocando: si rumor vanus est, significa quæso, num putes, me de Principis Bipontini voluntate Lagingæ posse impetrare hospitium, & quid des consilii.

Scio, te multum pollere gratia apud Illustriss. Principem Wolfgangum, & tuum testimonium apud ipsius celsit: magnum habere pondus. Ne ergo graveris patrocinari innocentia. Si liberius ad te scribo, tibi imputa.

Tua enim comitate, candore, & tuo officio ad hanc libertatem me invitasti. Peto ut rescribas, D. D. Pastoribus & collegis, & Domino Valentino Erythræo adscribo salutem. Bene vale cum uxore honestissima, & liberis dulciss. Francofurti, 16. Aprilis, 1565.

Tilemanus Heshusius, reverenter te colens.

LXXV.

Salutem à Filio DEI. Reverende vir, pater colende. Vere Deus adiutor est in oportunitate. Est autem hic titulus cum gloriæ divinæ plenus, tum

Bb

con-

consolationis abundantissimus. In extrema enim necessitate, cum humanis consiliis nullus amplius relictus est locus, tum demum splendet divinarum promissionum indubitata veritas, divinæ clementiæ inexhaustæ opes, & potentia ejus infinita. *Τὸν ἀδελφόν μου*, inquit ille, *πρόσθετο ἑστίς μοι*. Non mediocriter heri turbatus fui, eò quod intelligerem, amicos meos metuere, ne & hic mihi denegetur hospitium. Argentinense enim exemplum & animos & ora quorundam gubernatorum occupavit. In his vero angustiis constituto, obviam mihi sit clementissimus pater, adjutor in oportunitate. Ecce D. Ludovicus Grempius, præstantiss. vir, tanquam angelus domini, tuas & D. Kõreritzii literas mandatu. Illustrissimi Principis Palatini, Wolffgangi, scriptas mihi adfert, & simul Celsit. suæ voluntatem & erga me clementiam mihi multis exponit. Ex animo igitur & ardenti pectore gratias ago Filio Dei, quod pro immensa bonitate sua gemitus meos exaudivit, & hospitium saltem petenti, etiam honestam conditionem offert. Laudabo Dominum in vita mea: pfallam ei, quamdiu fuero. Omnes viæ Domini justitia & veritas. Quam commode cecidit, quod Dominus Ludovicus in aulam Palatini profectus fuit, Non aliter hanc conditionem accipio, quam si ipse Deus me vocaret. Tibi igitur, reverende & perpetuo colende pater, habeo gratias, pro tua benevolentia, commendatione ad principem, & præcibus apud Dominum. In timore Dei & cum seria imploratione auxilii divini, constitui sequi hanc oblatam vocationem. Et Deo duce & protectore primo quoque tempore ad nobilissimum virum, Dominum Wolffgangum Kõreritzium, proficiscar. Tu interea cum tuis collegis, fratribus meis dulcissimis, negotium hoc DEO commendabis, ut eum det eventum, qui sit nomini divino gloriosus, & Ecclesiæ Dei & mihi salutaris. Hoc pietatis officium à vestra domestica Ecclesiâ, & à vestris collegis, viris præstantibus, submisit & fraterne peto. Proficiscar autem de consilio optimi viri, Ludovici Grempii: qui & literas ad Illustriss. principem est pollicitus. Ante paucos dies tibi & do: Laurentio, hospiti meo, scripsi; spero, literas rectè curatas esse. Minæ filii Carlostadii nihil te moveant. Impotentis animi, & vani hominis indicium sunt minæ. Vides autem istud hominum genus, carnem ponere brachium suum, ut loquitur scriptura. Dominus vero protector noster, quid faciet nobis caro? Bonorum & eruditorum hominum judicium est, te libro tuo non vulgare beneficium præstitisse Ecclesiæ. Multis nominibus gratias ago Filio Dei pro oblata conditione. Inter cætera, si vocationem Dominus confirmabit, gratulabor mihi, quod te, quem patris loco & diligo & colo, non solum vicinum amicam, sed etiam consiliorum gubernatorem sim habiturus. Protocolium Heidelbergensium nondum legi: nihil vero dubito, quin domestico testimonio suam prodant impietatem. D. Hartmanni nomine tibi & omnibus fratribus ad-

scri-

scribo salutem. Meis etiam verbis honestissimam tuam conjugem salutari cupio.

Die Institutionis Cœnæ Dominicæ, pro cujus dignitate tuenda prælia Domini gerimus. 1565.

Excell. T.

reverenter colens

Tilemannus Heshufius.

LXXVI.

Gratiam & pacem per Christum.

PRæter spem atque voluntatem meam occasione professionis urgente Argentina discedere sum coactus te insalutato, integerrime ac Reverendissime Antistes. Etsi autem pridie discessus mei bis terve te domi tuæ accesserim, ut fueram pollicitus, dolui tamen, te domi non invento sublatam mihi occasionem ex integro liberandæ fidei meæ, imprimis verò præstandi officium meum, quod singularis illa benignitas ac comitas, qua te invisentem excepisti, jure postulabat. Sed quod gravissimis tuis occupationibus tum impediens non est concessum, istis literis, quibus studium atque benevolentiam ergâ te meam, quam possum, officiosissime declaro, refarciri oportet. Cæterum ad rem.

Quum illam nunquam satis deplorandam ecclesiarum divisionem, quam disfidium in articulo de Cœna Domini olim peperit, alic verò nunc augetque indies, considero, dolere satis non possum rùm dissipatæ Ecclesiæ vicem, tum maximè eorum, qui hac perpetua contentione & ab omni piæ concordie conditione abhorrente perpetuum Ecclesiæ luctum, Sathanæ exultationem imprudentes creant. Atque eo magis doleo, quo unamquamque partium ad victoriam & triumphum de altera aspirare potius quam de pia quapiam ratione ineunda, qua aliquando tandem sævissimi isti fluctus confideant, cogitare video. Verùm nobis, qui ad oves Christi verbo suo congregandas, pascendas, alendas, refocillandas, & in pacis pulchritudine retinendas ac conservandas vocati, eas jugulamus, mactamus, dispergimus præpostero nostro zelo, seu potius perpetuo quodam studio ac libidine contendendi: & quod longè est fœdissimum, argumento sine fine tumultuandi inde sumpto (hoc est à Sacra Domini Cœna) undè si Christi spiritus ac mens, quam alioqui pro se quisque nostrum jactare non cessat, vigeret in nobis, perfectæ in ipso dilectionis ac unionis deberet sumi. Et cur nullo profanationis Cœnæ Dominicæ loco hoc habemus?